

**IVAN ŠAVOR, dipl. ing. šum, prof. (22. 5. 1901. – 11. 6. 2005.)
NAJSTARIJI ŠUMARSKI STRUČNJAK U HRVATSKOJ**

Posljednji put razgovarali smo s našim dragim starinom, gospodinom i kolegom Ivanom Šavorom, dipl. ing. šum., nekoliko dana poslije njegovog 104. rođendana u sobi Doma za starije i nemoćne osobe Centar u Klaićevoj ulici br. 10 u Zagrebu, gdje je živio posljednjih dvadesetak godina. Ove godine nije bio voljan priređivati bilo kakvu rođendansku svečanost, jer ga je teret godina prisilio da se potpuno povuče u tišinu svoje sobe. Kao i uvijek, razgovarali smo pomalo o svemu. Sve ga je zanimalo, a posebno teme iz šumarske prošlosti i sadašnjosti. Na kraju razgovora, pomalo sjetno, rekao nam je da mu naš posjet puno znači, te da će lakše izdržati do našeg ponovnog susreta.

Predstavnik NK Slaven Belupo Koprivnica Branko Pleše čestita Ivanu Šavoru na imenovanju za počasnog člana kluba. (Zagreb, 2002).

No, neumitna sudbina nije dozvolila da se ponovno sretnemo s našim dragim kolegom Ivanom Šavorom. Upravo kada smo pripremili kraći osvrt na naš posljednji susret za objavljivanje u Šumarskom listu, u znaku obljetnice vrijedne štovanja, primili smo tužnu vijest da se život našeg dragog starine Ivana Šavora ugasio 11. lipnja 2005. godine. Imao je blagu smrt. Usnuo je svoj posljednji san u svojoj sobi u Domu i preselio se u vječnost. U času smrti zakoračio je u 105. godinu života. U dostupnoj literaturi nismo pronašli podatak da je netko od šumara u Hrvatskoj doživio tako duboku starost.

Volio je čovjeka i prirodu, posebno šume i ruže. Prilazio je svakome svojom široko otvorenom i iskrenom dušom. Volio je svakoga koji pošteno živi i radi. Zbog toga je bio štovan, voljen i popularan.

Ivana Šavora upoznali smo u Zagrebu 1999. g. zahvaljujući kolegi Branku Ivančanu, dipl. ing. šum. iz

Ima neka moć u dobrim ljudima,
oni su jaki i poslije smrti:
događa se da i dalje žive
po svojim riječima i djelima,
a najviše po dobroti svoga srca.

(T. Gulbrandsen)

Koprivnice. Tada nam je starina Šavor dao podatke za svoj životopis koji je objavljen u Hrvatskom šumarskom životopisnom leksikonu. Nakon toga posjećivali smo ga svake godine. I uvijek nam je smireno, prisjećajući se svih detalja i imena, pričao i nizao događaje iz svoga života i rada. O tome su 2001., 2003. i 2004. g. objavljeni prilozi u glasilu Šumarski list i časopisu Hrvatske šume, koji su upotpunjavali sliku o kolegi Ivanu Šavoru.

Posljednji prilog za života Ivana Šavora objavljen je u časopisu Hrvatske šume br. 102, lipanj 2005. pod naslovom "104 godine Ivana Šavora", a sjetili su ga se i maturanti Šumarske škole Karlovac, generacija 1950/51., u članku "Proslava godišnjice mature" objavljenom u Karlovačkom tjedniku od 2. lipnja 2005. g.

Spomenimo da je u braku sa suprugom Boženom, dipl. pravnicom, koja je umrla 1978. g., kolega Šavor imao sina Velimira, dipl. ing. drv. tehnologije, i kćer Đurđu, ekonomisticu, koja je umrla prije 8 godina.

Ivan Šavor, dipl. ing. šum., rođen je u Koprivnici 22. svibnja 1901. g. od oca Stjepana, zanimanjem krojača, i majke Marije rođ. Novak, domaćice. Prema kazivanju kolege Šavora on je bio naj-

mlađi od trinaestoro djece u obitelji. U Koprivnici je 1912. g. završio osnovnu školu, a 1922. realnu gimnaziju. Šumarstvo je apsolvirao škol. g. 1925.-26., a diplomirao 12. listopada 1931. na Šumarskom odjelu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu. Za vrijeme studija bio je predsjednik Kluba akademičara osnovanog 1926. g. u Koprivnici i kraće vrijeme urednik Podravske novine. Nakon apsolviranja bio je na odsluženju vojnog roka.

Zaposlio se prije diplome 1. prosinca 1930. i do 1932. radio kao dnevničar pri Gradskom načelstvu u Koprivnici. Suradivao je pri sastavu gospodarskih osnova gradskih šuma i samostalno načinio plan regulacije potoka Koprivnica (30 km).

Od 1932. do 1941. radio je kao pripravnik, a zatim kao upravitelj Šumarije Đurđevačke imovne općine u Đurđevcu, gdje je uz redovite poslove upravitelja radio na opisu sastojina i prikupljanja taksacijskih podataka. Posebno se bavio pošumljavanjem Đurđevačkih pijesaka. Načinio je herbar od 234 biljke toga područja, a u vremenu od 1930. do 1935. sakupio je 461 vrstu kukaca s Podravske pijesake i tu zbirku poklonio Hrvatskom zoološkom muzeju u Zagrebu. Tada je floru i vegetaciju Podravske, pa tako i Đurđevačkih pijesaka, istraživao i suvremenim metodama obradio prof. Ivan Soklić iz Zagreba, koji je u svom radu objavljenom u Šumarskom listu 1943., zapravo doktorskoj disertaciji, pod naslovom "Biljni svijet Podravske pijesake" napisao i ovo:

"Započeo sam istraživanje u proljeće 1939. našavši na terenu odličnog suradnika u upravitelju Šumarije Đurđevačke imovne općine u Đurđevcu ing. Ivi Šavoru, koji već dugi niz godina proučava šumarsko-gospodarska pitanja

pijesaka. On mi je ustupio svoj bogati floristički materijal što ga je lično sakupio u toku 1938. g. izlazeći na teren u svim mjesecima u godini. Uska povezanost biljne sociologije i šumarstva došla je do punog izražaja u našim zajedničkim istraživanjima, kod kojih je aktivno sudjelovao i dr. Milan Anić."

Dvije godine bio je predsjednik Društva za poljepšavanje i unaprjeđenje Đurđevca do premještanja u Bjelovar.

Od srpnja 1941. g. do listopada 1944. g. bio je referent u personalno-pravnom odjelu i zamjenik direktora Direkcije šuma Đurđevačke imovne općine, odnosno Ravnateljstva šuma u Bjelovaru, te je radio na pravno-organizacijski poslovima. Sljedećih godinu dana bio je upravitelj Šumarija Sv. Ivan Žabno, Nova Rača i Bjelovar, te je uz redovne poslove vodio režijske poslove sječe šuma. U rujnu 1945. postavljen je za šefa Odsjeka za iskorišćivanje šuma Okružnog NO-a Bjelovar gdje je radio i na organiziranju šumarske službe. Između ostaloga, dao je i smjernice za provođenje smolarenja, koje je na Đurđevačkim pijescima obavljano od 1947. do 1956. g. Sredinom 1947. g. premješten je u Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva u Zagrebu, gdje se zadržao kraće vrijeme.

U jesen 1947. g., na vlastitu molbu, prelazi na Srednju šumarsku školu u Karlovcu, gdje je do kraja 1950. g. predavao 6 stručnih predmeta i bio zamjenik direktora. Po dolasku na školu rukovodio je izgradnjom nastambi (baraka) za internat škole. Spomenimo da su barake davno srušene, dvorišna zgrada je srušena prije par godina, a stara zgrada na Rakovcu, u kojoj se je nastava održavala do 1968. g., danas je zapuštena i prijeti joj urušavanje.

Nakon Karlovca odlazi u Zagreb, gdje do 1952. g. radi kao profesor na Srednjoj drvnoindustrijskoj školi te pri Ministarstvu i Glavnoj direkciji za drvenu industriju, gdje je kao referent za stručne škole radio na osnivanju i organiziranju drvnoindustrijskih škola, na nastavnim planovima i programima te vodio nadzor nad radom škola.

Početak svibnja 1952. g. premješten je ponovno na Srednju drvnoindustrijsku školu u Zagrebu, gdje je kao profesor radio do umirovljenja 1966. g. Predavao je nekoliko stručnih predmeta, a posljednjih godina rada površinsku obradu drva. Uz to, obnašao je dužnost zamjenika direktora, godinu dana bio je direktor škole, rukovodio je tehnološkim kabinetom i upravljao Večernjom majstorskom školom. Izradio je prijedlog za otvaranje više drvoprerađivačke tehničke škole. Napisao je Priručnik za površinsku obradu drva, I-IV (Zagreb, 1960-1964) te Profil tehničara drvne industrije finalnog smjera (Drvno-tehnička škola, Zagreb, 1966).

Za vrijeme rada u Zagrebu aktivno je radio u radu gradskih, republičkih i biv. jugoslavenskih povjerenstava, odbora i udruženja za kadrove i školstvo na području drvne industrije i sudjelovao na stručnim skupovima i kongresima. Samostalno je izradio nomenklaturu i opis zanimanja za 18 zanimanja u finalnoj drvnoj industriji, prijedlog sustava škola u drvnoj industriji biv. Jugoslavije, program za stručne ispite za KV i VKV radnike u drvnoj industriji i dr. Bio je ispitivač na državnim ispitima za profesore stručnih škola šumarstva i drvne industrije Hrvatske i predsjednik ispitnog povjerenstva za VKV radnike u Kotaru Zagreb.

Njegovo članstvo u Hrvatskom šumarskom društvu zabilje-

ženo je još 1940. g. U sklopu društva, veliku je aktivnost pokazalo povjerenstvo za kadrove i školstvo koje je kolega Šavor uspješno vodio šezdesetih godina prošloga stoljeća.

Od radova za povijest šumarstva u Hrvatskoj svakako je prilog Ivana Šavora "Đurđevački pijesci", objavljen u zborniku "Sto godina šumarstva Bilogorsko-podravske regije" (Bjelovar, 1974) u kojemu su pregledno i dokumentirano prikazane prirodne osobine, kultiviranje i pošumljavanje pijesaka s 18 vrijednih fotografija i 2 nacrti.

Kao umirovljenik uživao je u čitanju, pa je čitao sve što mu je bilo na dohvat ruke: razne časopise, posebno Šumarski list i Hrvatske šume, beletristiku i dr. Odlazio je na kraće šetnje u obližnje parkove i redovito vježbao u svojoj sobi u Domu za starije i nemoćne osobe u Zagrebu, jer mu je to pomagalo da lakše podnese teret godina. U Domu su ga cijenili kao poštenog i vrijednog čovjeka, uzornog ponašanja, pa su znali reći da im je drago što je svoje zanimljivo životno iskustvo podijelio sa svima njima. Kada su ga pitali za tajnu njegove dugovječnosti, rekao je da rad i priroda pomažu čovjeku da dugo živi.

Volio je s obitelji, uz čisti zrak i čisto nebo, kako je znao reći, provoditi dane u vikendici ispod Japetića kod Jastrebarskog, koju je pred tridesetak godina sa sinom Velimirom napravio na prostranoj livadi, na kojoj je kao simbol njegove ljubavi prema prirodi posadio bjelogoricu i crnogoricu, stotinjak voćaka, ukrasno grmlje i cvijeće, od kojega je posebno volio uzgajati ruže.

Svoj Đurđevac ipak nije zaboravio. U jednom od naših razgovo-

ra rekao je: "Najljepše mi je bilo u Đurđevcu, tamo se moj rad vidio. Imao sam odličan odnos s narodom pa čak i onda kada je bilo napetih situacija, kod doznake na primjer: Šumariju sam lijepo uređio, tako da bi najljepše bilo da sam tamo ostao cijeli život!"

Tijekom svog radnog i umirovljeničkog vijeka za svoj je nesebični i uspješni stručni i društveni rad primio brojna priznanja, pohvale i nagrade. Između ostalog primio je Zlatnu plaketu Šumskog gospodarstva Bjelovar za naročiti doprinos na unaprjeđenju šumarstva Bilogorsko-podravske regije (1974), Priznanje u povodu 60. obljetnice osnivanja i rada Planinarskog društva "Bilo" Koprivnica, kao osnivač društva (1988), zatim "Povelju grada Đurđevca" u povodu Dana Grada Đurđevca (23. travnja 2003. g.) kao javno priznanje za doprinos razvoju i promicanju ugleda grada, jer je kao upravitelj Šumarije Đurđevac dao svoj doprinos pošumljavanju Đurđevačkih pijesaka i znanstvenom istraživanju flore i faune toga područja te za uljepšavanje grada Đurđevca. Osim toga, 2002. g. imenovan je počasnim članom Nogometnog kluba Slaven Belupo Koprivnica, kao tada najstariji živući nogometaš toga kluba, prigodom 95. obljetnice organiziranog igranja nogometa u Koprivnici. Počasnu iskaznicu uz prigodne poklone uručio mu je u Zagrebu predstavnik kluba Branko Pleše, dipl. ing. elektrotehnike. Ivan Šavor je u HŠK Slaven - Koprivnica igrao od 1946. do 1922. g., a bio je suosnivač i igrač teniske sekcije kluba.

Učenici šumarske i drvoprivedivačke škole također su ga štivali i kao čovjeka i kao profesora. "U životu nisam vidio ni čuo da

postoji barem jedan čovjek na svijetu, toliko miran, stabilan i miroljubiv. Ulijevao je svoma nama vanrednu volju za učenjem i nikada se nije ponašao drukčije ..." napisao nam je u svom pismu Ivan Kezele, šum. teh. iz Delnica, a Drago Truhli, šum. teh. iz Zagreba o svom je profesoru rekao: "Ivo Šavor, inženjer šumarstva, gotovo neprimjetljiv, uvijek u odijelu šumara, s obaveznim lovačkim šeširom na glavi. Vrstan predavač stručnih predmeta ..."

Tiho i gotovo nečujno zauvijek nas je napustio naš najstariji šumar, koji se na svom životnom putu pokazao kao uzoran suprug i otac, kao odličan šumarski stručnjak, veliki čovjek i kolega, pa zato zaslužuje dužno štovanje i priznanje. Posljednji ispraćaj kolege Ivana Šavora bio je 14. lipnja 2005. g. u krematoriju na zagrebačkom groblju Mirogoj u nazočnosti obitelji, kolega, bivših učenika i prijatelja iz Doma i drugih. U ime Hrvatskoga šumarskog društva i šumarske struke, od pokojnika se oprostio Antun Gross, ing. drv. industrije, bivši učenik Šumarske škole Karlovac, koji je tom prilikom izrazio duboku sućut članovima obitelji i rodbini. Govorio je o dugogodišnjem životnom putu i radu Ivana Šavora, iskazujući mu priznanje za uspješan rad na polju šumarstva i drvne industrije u Hrvatskoj.

I eto, jedna je duga životna priča nažalost završena. Ostat će sjećanja na starinu Šavora i naše susrete i razgovore koji su mu život značili, a nama uvijek bili prava blagodat za dušu. Opraštamo se s dobrim čovjekom.

Hvala mu za sve što nam je podario!

Mladen Skoko, dipl. ing. šum.